Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Sjukhusenheten
Camilla Westin Andersson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-06-03

HSN 2024-0672

Återrapportering uppdrag att utbetala statsbidrag inom kvinnohälsa till förlossningsklinikerna

Ärendebeskrivning

Under 2025 har länets samtliga förlossningskliniker fått sammantaget 80 miljoner kronor i statsbidrag. Förlossningsklinikerna har använt bidraget i arbetet med 8-punktsprogrammet, kompetensförsörjningsplanering och för att stärka klinikernas digitala förmågor och tillgänglighet. Detta tjänsteutlåtande återrapporterar en sammanfattning av samtliga förlossningsklinikers användning av bidraget.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Återrapportering av uppföljning avseende uppdrag att utbetala statsbidrag under 2025 inom kvinnohälsa till förlossningsklinikerna godkänns och läggs till handlingarna.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Region Stockholm har sedan 2016 tilldelats statsbidrag för kvinnohälsa och förlossningsvård. I prognos och kapacitetsplanen för förlossningsvården 2025 gav hälso- och sjukvårdsnämnden den 22 oktober 2024 § 230 hälso- och sjukvårdsdirektören bland annat i uppdrag att utbetala statsbidrag till länets förlossningskliniker givet att medel tillföll regionen enligt plan. Statsbidraget för 2025 fördelades mellan Sveriges regioner och för region Stockholms del uppgick beloppet till 326 miljoner kronor varav förlossningsvården fick 180 miljoner. Av dessa 180 miljoner gick 80 miljoner kronor till förlossningsklinikerna och fördelades som ett omställningsbidrag till dem. Satsningen avser utveckling av graviditetsvårdkedja, utveckling av eftervård, utveckling av relevant kompetens samt utveckling av nya arbetssätt.

De kommande åren innebär förändringar för regionens samlade förlossningsvård. Det på grund av att barnafödandet minskar och att 8-punktsprogrammet[1] fortsatt ska implementeras. Därutöver förändras kompetenskraven i takt med att vårdbehoven förändras, exempelvis genom en ökad förekomst av högt BMI, psykisk ohälsa och andra medicinska tillstånd hos gravida. Samtidigt stärks fokus på klinikernas digitala förmågor och hög tillgänglighet. De 80 miljoner kronor som tillfördes till förlossningsklinikerna syftade till att möjliggöra en smidig omställning och anpassning av kapaciteten. Medel fördelas utifrån förlossningsklinikernas storlek och den totala planerade kapaciteten.

Sammanställning och återrapportering av användning av extra medel till förlossningsvården 2025

De extra medel som tillförts förlossningsvården under 2025 har i huvudsak använts för att stärka kompetensförsörjningen, utveckla arbetssätt och öka tillgängligheten inom förlossningsvården och närliggande verksamheter. Arbetet har skett i linje med den regionsgemensamma kompetensförsörjningsplanen och det så kallade 8-punktsprogrammet.
En central del av arbetet har varit att säkerställa en god bemanning och en hållbar kompetensförsörjning. Flera verksamheter har implementerat regionens kompetensstege för barnmorskor och systematiskt kartlagt kompetens hos medarbetarna. Detta har möjliggjort tydligare karriärvägar och stärkt möjligheterna till kompetensutveckling, bland annat genom att fler barnmorskor utvecklas inom de högre akademiska nivåerna. Seniora barnmorskor och teamledare används också i ökande grad för handledning, mentorskap och kunskapsöverföring till mer juniora kollegor. Flera verksamheter har dessutom infört eller vidareutvecklat strukturerade introduktionsprogram och återkommande utbildningsdagar för all personal.

För att använda resurserna mer effektivt och stärka kontinuiteten i vårdkedjan har arbetsplatsrotation införts eller vidareutvecklats på flera förlossningskliniker. Barnmorskor, undersköterskor och läkare roterar mellan olika delar av verksamheten, såsom mödrahälsovård, antenatal

[1] 8-punktsprogrammet:
1. barnmorska, 1 födande
2. arbetsplatsrotation
3. ökad läkarbemanning på förlossningen
4. förbättrade processer i kedjan BMM-förlossning-eftervård
5. kompetens- och karriärmodell för barnmorskor
6. handledning och mentorskap
7. utvärdera 24/7 avtalet
8. uppgiftsväxling servicepersonal

vård, förlossning och eftervård. Denna modell bidrar till ökad förståelse för hela vårdkedjan, stärker samarbetet mellan verksamheter och breddar den kliniska kompetensen hos medarbetarna. I vissa verksamheter har även projekt med delade tjänster mellan öppenvård och slutenvård genomförts, vilket har visat positiva effekter både för kompetensutveckling och samverkan.

Medlen har även bidragit till att utveckla arbetssätt för patientgrupper med mer komplexa behov, exempelvis gravida med högt BMI, psykisk ohälsa eller andra sjukdomstillstånd. Flera verksamheter har etablerat multiprofessionella team och särskilda mottagningar för stöd och planering kring dessa patienter. Kompetensutveckling inom dessa områden sker genom riktade utbildningar, handledning och samarbete med andra specialiteter, exempelvis psykiatrin.

Arbetet med att utveckla vårdmodeller som stärker kontinuiteten för den gravida har fortsatt, bland annat genom modellen Min barnmorska, där barnmorskor följer kvinnan genom större delar av vårdkedjan. Detta har bidragit till ökad kontinuitet, förbättrad kommunikation och ett mer personcentrerat omhändertagande.

En annan viktig del av utvecklingsarbetet har varit att stärka digitala arbetssätt och tillgänglighet. Flera verksamheter har infört eller utökat användningen av digitala besök, videokonsultationer och chattfunktioner för kontakt med vården. Digitala eftervårdsbesök efter hemgång från förlossningen har införts på flera håll och vid behov kompletteras även med fysiska besök eller hembesök. Även digital information till patienter har utvecklats genom informationsfilmer, webbmaterial och digitala kontaktvägar. Dessa lösningar har bidragit till ökad tillgänglighet för patienter samtidigt som de skapar mer effektiva arbetssätt för personalen.

Sammantaget har de extra medlen till förlossningsvården under 2025 möjliggjort fortsatta satsningar på kompetensutveckling, nya arbetssätt och ökad tillgänglighet inom förlossningsvården. Arbetet har stärkt förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning, förbättrat samarbetet inom vårdkedjan och bidragit till att utveckla vården för gravida och födande i regionen.

Ekonomiska konsekvenser
Återrapporteringen medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Återrapporteringen medför inga konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Återrapporteringen medför inga konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Miljökonsekvenser
Återrapporteringen medför inga konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Återrapporteringen medför inga administrativa konsekvenser

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-06-03